

Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár
Kecskemét, Piaristák tere 8. 6001 Pf.: 127.
Tel.: 76/500-550 • Fax: 76/500-570
E-mail: kjmk@kjmk.hu

Szakmai beszámoló

az NKA Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiuma által támogatott

Könyvtári találkozások 2022

Bács-Kiskun megyei ismeretterjesztő programok megvalósításáról

Pályázati azonosító: 201108/02639

Ebben a pályázati ciklusban (2022. február és 2022. június közötti időszakban) a Katona József Könyvtár diák- és felnőtt olvasóinak, látogatóinak ismeretbővítő **előadásokat, rendhagyó órákat** szerveztünk. A többéves hagyományra visszatekintő „*Nem középiskolás fokon...*” ismeretterjesztő, olvasásnépszerűsítő sorozatunk keretében hét programot valósítottunk meg Kecskeméten, a Katona József Könyvtárban. A programokon a részvétel mindenki számára nyitott és ingyenes volt.

Dacolva a 2020 óta fel-fellángoló járványhelyzettel, 2 előadást más helyszínen, rendhagyó óra keretében tartottunk meg, segítve ezzel a középiskolás diákok tananyagban való elmélyedését. Bár valamennyi programunkat „élő közönség” előtt valósítottuk meg, a korábban kialakult jó gyakorlatot követve ezekről rendre felvételt is készítettünk, amiket később YouTube-csatornánkon osztunk/osztottunk meg követőinkkel.

A programsorozat időrendi áttekintése

Dátum	Programok	Célközönség	Létszám
2022. febr. 17.	A jól működő párkapcsolat lelki alapja Előadó: Marton Zsolt váci megyéspüspök, a MKPK Családügyi Bizottságának elnöke	Felnőtt közönség	84 online 25 ¹
2022. ápr. 21..	Környezetvédelem a mindennapokban Előadó: Szebenyi Péter Kond környezetvédelmi influenszer, a Klímapolitikai Intézet munkatársa	Felnőtt közönség	16
2022. máj. 11.	Eger várának diadala (1552) a török hódító hadjáratok tükrében - rendhagyó óra Előadó: Dr. Békés József történész, turkológus, tanár	Középiskolás közönség és felnőtt közönség	63
2022. máj. 11.	Eger várának diadala (1552) a török hódító hadjáratok tükrében Előadó: Dr. Békés József történész, turkológus, tanár	Felnőtt közönség	27
2022. máj. 12.	Védett vidékek - Székelyföld és környéke Vendégünk: Fekete Vince, a Székelyföld folyóirat főszerkesztő-helyettese Beszélgetőpartner: Dr. Turai G. Kamil esztéta	Felnőtt közönség	23
2022. máj. 16..	Fejezetek a magyar alkotmányosság történetéből: az Aranybulla - rendhagyó óra Előadó: Dr. Békés József történész, turkológus, tanár	Felnőtt közönség	31
2022. máj. 17.	Fejezetek a magyar alkotmányosság történetéből: az Aranybulla Előadó: Dr. Békés József történész, turkológus, tanár	Középiskolás és felnőtt közönség	44
2022. jún. 25.	„Üdvözlégy Császáruk!”- egy történelmi korszak keresztmetszete Ferenc József 1852. és 1857. évi kecskeméti látogatása kapcsán Előadó: Péterné Fehér Mária nyugalmazott főlevéltáros	Felnőtt közönség	57
2022. jún. 25.	Lélekző – Truebadur verskoncert Pillanatok, érzések, hangulatok versben, dalban, zenében Előadó: Szabó Mátyás dalszerző, előadóművész és Sipos Gábor Gergő, a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház gordonkaművésze	Középiskolás és felnőtt közönség	62
Összes	9 előadás		407
	1 online elérhető előadás	Honlapon	432

Az élő előadásokat átlagosan 45-en tekintették meg. A videókra való kattintások átlagát meghatározni nem lehet, tekintettel arra, hogy egy kivétellel az összes még szerkesztésre, feltöltésre vár.

¹ Utolsó megtekintés: 2022. július 5.

Programjaink tartalmi leírása

A jól működő párkapcsolat lelki alapja

Előadó: Marton Zsolt váci megyéspüspök, a MKPK Családügyi Bizottságának elnöke

„Nem középiskolás fokon...” könyvtári programunkra a Házasság hete kecskeméti rendezvényeinek idején került sor. Mivel a tematika szervesen illeszkedett a hazánkban 2008 óta megrendezésre kerülő eseménysorozatba, így Marton Zsolt váci megyéspüspök február 17-én, csütörtök délután könyvtárunkban tartott előadása a Házasság hete kiemelt programja is volt egyben. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Családügyi Bizottságának elnöke elsőként a keresztény házasság örökérvényűségét és kegyelmet közvetítő, szentségi voltát emelte ki. A házasságra való felkészülés gyermekkorban kezdődik: meghatározó a szülői minta, és fontos, hogy a családok - a gyermekek életkorának megfelelően, de - tabuk nélkül beszéljenek otthon szexualitásról, párkapcsolatról.

A házasság előtt szükség van minimum egyéves „együttjárásra”, hogy megismerjék egymás családjának kultúráját, szokásait, egymás barátait és minél több élethelyzetben megtapasztalják a másik ember működését. Természetesen nem hátrány egy kapcsolatban, ha a feleknek van közös érdeklődési területe. Püspök úr előadásában - a Katolikus Egyház Katekizmusát idézve - kiemelte a tisztaság fontosságát: „A tisztaság [...] a személy önátadásának iskolája. Az önuralom az önátadáshoz van rendelve. A tisztaság azt, aki gyakorolja, a felebarát előtt Isten hűségének és gyöngédségének tanújává teszi. A tisztaság erénye a barátságban kitágul. Megmutatja a tanítványnak, hogyan kell követnie Azt, aki barátainak választott bennünket, teljesen nekünk adta Önmagát és a maga isteni állapotában részesít bennünket. A tisztaság a halhatatlanság ígérete.”

A protestáns fordítású Szentírásban az „Amit Isten egybekötött” helyett „Amit Isten összeszerkesztett” szerepel, ami a házassági kötelék erősségét talán még inkább kifejezi. A jól működő párkapcsolat alapja a szerelem és a baráti szeretet, a közös álmok, vágyak, a benne résztvevők energiája, szépsége, egészsége, az anyagiak és sok minden más, ugyanakkor mindez semmit sem ér, ha Isten nincs közöttük. Isten tud valódi garanciaként szolgálni a házasságban, a szépség, pénz, egészség, stb. múlandó értékek. A mai világ nem nagyon ismeri a hűséget, de mi hiszünk benne - fogalmazott előadásában Marton Zsolt. A gyermekekre pedig nem valamiféle járandóságként, hanem Isten ajándékeként kell tekinteni, amit akkor kell fogadni, amikor adatik.

Környezetvédelem a mindennapokban

Előadó: Szebenyi Péter Kond környezetvédelmi influenszer, a Klímapolitikai Intézet munkatársa

Szebenyi Péter környezetvédelmi influenszer, a Klímapolitikai Intézet munkatársa mondhatni már gyermekkorában elköteleződött a természet védelme mellett. Influenszerként környezettudatos kampányokkal, szakmai és iskolai előadásokkal, valamint a közösségi médiaplatformokra készített figyelemfelkeltő videókkal edukálja korosztálytól függetlenül a lakosságot, hogy tenni csak együtt, egyénként tudunk. Előadásában hangsúlyozta, sokan úri szokásnak gondolják a környezetvédelmet, és többek között a hulladékkezelési anomáliák miatt nem hisznek abban, hogy sok kis apró tettel hatással lehetünk a globális folyamatokra. Pedig a változás mindig az egyének szintjén kezdődik el.

Vendégünk számos kezdő és haladó tippet adott, hogyan kezdhethjük el, vagy éppen emelhetjük magasabb szintre környezettudatos életvitelünket. Olyan apróságoktól indulva, minthogy online vásároljuk meg a tömegközlekedési eszközökre szóló jegyünket, írjunk bevásárlólistát és keressük a csomagolásmentes termékeket, fokozatosan haladtunk a komolyabb elköteleződések, mint például a megtermelt gyümölcsök befőzése, az adományozás és a kimérős termékek vásárlása felé. Mindemellett tovább segíthetnek bennünket a mindennapokban a különböző környezetvédelmi kihívások, valamint a "zöld" applikációk, például a Sharewaste, a Waterbot, a Hulladékvadász vagy HulladékRadar is.

Eger várának diadala (1552) a török hódító hadjáratok tükrében

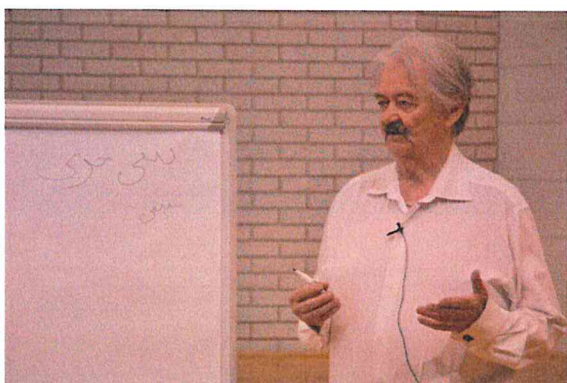
Előadó: Dr. Békés József történész, turkológus, tanár

Dr. Békés József tanúr úr, a török történelem szakértője előadásában Eger 1552-es ostromát, valamint a török hódító hadjáratokat részletezte közönségének, kezdve az Oszmán Birodalom kialakulásával és az ország három részre szakadásával. Többek között kitért arra is, hogy akkoriban rozzant akolnak vagy tyúkólnak csúfolták Eger várát, amit, hangsúlyozott, nagyon rosszul tettek. Mert hiszen, ahogy a horatiusi idézetek egyike is mondja, ha adott egy jó szónok és vezető, megtörténhet a csoda, vagyis hogy a létszámbeli fölény ellenére is diadalmaskodik egy maroknyi csapat. Az antik szerző gondolatait az 1552-es események is

igazolták, és amely citátum Balassi Bálint barokk eposzának, a *Szigeti veszedelemnek* is központi üzenete.

Békés tanár úr arab írásbéli tudását is megcsillogtatta néhány török kifejezés papírra vetésével, amit előszeretettel alkalmazott már ifjúkorában is, ezzel védve személyes naplója intimitását. A közönséggel egy jó hírt is megosztott, miszerint már a célegyenesben van legújabb kötete, melyben Kecskemét török kori írásait gyűjtötte össze.

A kecskeméti előadást megelőzően, a tanórai időkerethez igazodva adott rendhagyó történelemórát a Lajosmizse Város Művelődési Háza és Könyvtárában, melyet több általános iskolás osztály hallgatott végig. Noha Dr. Békés Józsefnek kihívást jelentett alapvetően felnőtteknek szóló előadását tizenegynéhány éves diákok számára is érthető, befogadható formába átültetnie, az azt követő kérdések bizonyították, hogy sikerült felkelteni a fiatalok érdeklődését és fenntartani a figyelmüket.

Védett vidékek - Székelyföld és környéke

Vendégünk: Fekete Vince, a Székelyföld folyóirat főszerkesztő-helyettese

Beszélgetőpartner: Dr. Turai G. Kamil esztéta

Május 12-én ismét egy határon túli József Attila-díjas magyar költő, ezúttal Fekete Vince volt könyvtárunk vendége. A Székelyföld folyóirat főszerkesztő-helyettese részleteiben mesélt közönségének a lap évtizedes missziójáról, melynek célja nemcsak a Kárpát-medencei magyarság múltbéli, hanem jelenbéli értékeinek megőrzése és továbbéltetése.

Beszélgetőpartnere, Dr. Turai G. Kamil esztéta kérésére beszélt a számára Bermuda-ötszögnek nevezett erdélyi természeti tájhoz való viszonyáról, mely számára egy olyan hely, ahol az ember magát igazán jól érezheti, miközben megéli a világ teljességét. A beszélgetés

során számos verse előszóban is elhangzott, többek között az 2022 áprilisában megjelent *Halálgyakorlatok*, valamint a 2018-as *Szárnyvonal* című kötetekből.

Fejezetek a magyar alkotmányosság történetéből: az Aranybulla
Előadó: Dr. Békés József történész, turkológus, tanár

Dr. Békés József tanár úr március 17-én az idén 800 éves Aranybulláról tartott előadást, melynek kiadási évére (1222) a leginkább emlékszünk valamennyi neves történelmi esemény közül. Az előadó messziről közelített a témához, érintve többek között a szemet szemért elven alapuló Hammurapi törvényeket, valamint Szent István király Imre herceghez írott intelmeit is. Hangsúlyozta, ezekre a szabályokra azért volt és van is szükség, mert a társadalomban korlátozások és határok nélkül anarchikus állapotok uralkodnának.

A történész és turkológus külön kitért az összesen 8 példányban elkészült Aranybulla 30+1 pontjának utolsó elemére, mely azt mondta ki, hogyha a regnáló uralkodó nem tartja be a rá is vonatkozó szabályokat, a népnek jogában áll fellázadni. Előadását azzal zárta, hogy II. András "törvénycsomagjának" köszönhetően kezdett el kialakulni hazánkban a rendi tagozódás, valamint akadtak a 'bullának olyan pontjai, melyek később a szokásjogba átszivároghva éltek tovább.

Rendhagyó óra keretében egy már korábbi partnerünknel, Lajosmizse Város Művelődési Háza és Könyvtárában beszélt a helyi, Ószikék Nyugdíjas Klub tagjainak. A korban egymáshoz közel álló előadó, valamint a hallgatóság az előadást követően hosszan elevenítették fel a témához kapcsolódó történelmi ismereteiket, valamint a klub vezetője többször is jelezte Dr. Békés József, valamint könyvtárunk munkatársai felé, hogy a jövőben szívesen várják vissza a tanár urat hasonló, történelmi témájú beszélgetésekre.

„Üdvözlégy Császárunk!”- egy történelmi korszak keresztmetszete Ferenc József 1852. és 1857. évi kecskeméti látogatása kapcsán

Előadó: Péterné Fehér Mária nyugalmazott főlevéltáros

A Múzeumok Éjszakája programsorozat keretében tartott „Nem középiskolás fokon...” előadásával Péterné Fehér Mária nyugalmazott főlevéltáros a történelem iránt érdeklődő látogatóknak kedvezett. A szakértő levéltári adatokra támaszkodva idézte fel a hallgatóságnak Ferenc József két kecskeméti látogatását, melyekkel egyaránt a frissen kinevezett uralkodó magyar társadalom körében való elfogadottságát akarták megszerezni és egyben megerősíteni. Az 1852. évi látogatásra viszonylag kevés ideje volt felkészülni a híres város vezetésének, akik összesen 5250 magyar pengőt költöttek a császár párnapos ittlétére. Többek között diadalkapukat állítottak Ferenc József városi körmenetének útvonalán, valamint több oldalnyi étellistával igyekeztek teljesíteni a méltóság minden kívánságát.

Noha az Osztrák-Magyar Monarchia első uralkodójának öt évvel későbbi látogatása csupán néhány órányira rúgott, annak költsége mégis a korábbi kétszeresére emelkedett. Ezen alkalomból Kecskemét városa több díszes hintót is vásárolt a császár, valamint a császárnő utaztatására, valamint a korábbi diadalkapukat diadalpiramisokkal váltották fel. Péterné Fehér Mária előadásának végén elmondta, két látogatását követően Ferenc József Kecskemétet szabad királyi városi rangra emelte.

Lélekző – Truebadur verskoncert

Pillanatok, érzések, hangulatok versben, dalban, zenében

Előadó: Szabó Mátyás dalszerző, előadóművész és Sipos Gábor Gergő, a Kecskeméti Katona József Nemzeti Színház gordonkaművésze

A Múzeumok Éjszakája zárórendezvényeként egy páratlan zenei és egyben irodalmi élményben lehetett része a könyvtárba látogatóknak. Sipos Gábor Gergő *Lélekző* című kötetében megjelent saját szerzeményeit, Szabó Mátyás előadóművész önálló verseit, valamint az ismert és általuk kedvelt magyar írók, költők műveit zenei dallamokkal kísérve dolgozták fel és egyben tették a közönség számára befogadhatóbbá. Szabó Mátyás nem titkolta, hogy ismeretterjesztő verskoncertjüknek célja, hogy a közönség a zene közvetítő ereje által kerüljön közelebb a líra műfajához, ezzel mintegy versolvasási hullámot generálva a mára többnyire prózára hangolt olvasókban.

A gitár XXI. századi népszerűségét ellensúlyozandó a cselló hangját is igyekeztek a hallgatóság „fülébe vésni” (például a popkulturális alkotásoknak köszönhetően mára közismert Johann Sebastian Bach: *I. G-dúr Csellószvit* Prelúdiumának előadásával), amivel a közönség komolyzenéhez fűződő kapcsolatát is javították, erősítették. Az előadás során olyan nagy szerzők költeményeit zenésítették meg, mint Ady Endre (*Jóság síró vágya*), Szabó Lőrinc (*Tengeren*), Dsida Jenő (*Isten szeret*), Petőfi Sándor (*Borozó*) és Kányádi Sándor (*Előhang*). Az elhangzott művek több erdélyi magyar költőre hívták fel a figyelmet, amely palettájuk jóval színesebb volt az iskolai oktatásban megismert verskínálatnál, valamint két lírai alkotás révén még a Petőfi 200 emlékévéhez is kapcsolódni tudtak. A megzenésített költemények bemutatásával gazdagon megtűzdelt ismeretterjesztő előadást egy már sokak által feldolgozott, a „Napot is szeretem” című népdallal zárták, melynek előadását igyekeztek interaktívvá tenni azzal, hogy a közönség is csatlakozott az előadókhöz egy pár perces, páratlan ritmusú tapsolással.

PR tevékenység

Az előadásokról tájékoztató jelent meg a kecskeméti Kínálóban, a Szuperinfóban, Kecskemét Megyei Jogú Város honlapján és a Bácsstudástár portálon, a könyvtár Facebook-oldalán, a Petőfi Népeben és más online portálokon, valamint a Gong Rádióban is beszámoltak róla. Nyomatott meghívó-plakátot kaptak a város kulturális intézményei, iskolái, kollégiumai, könyvesboltjai, illetőleg az előadások témájában dokumentumokat kölcsönzőket külön e-mail üzenetben értesítettük. Mindemellett nemcsak aktuális programjainkról, hanem a már interneten elérhető online előadások visszanezhetőségéről is tájékoztatjuk a kecskeméti lakosságot az ezekhez készített figyelemfelhívó plakáttal.

Együttműködő partnereink voltak: Lajosmizse Város Művelődési Háza és Könyvtár, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata

Összegzésként

A programokkal magas színvonalú, többéves hagyománnyal rendelkező ismeretterjesztő rendezvényeket és rendhagyó középiskolai órát, olvasásnépszerűsítési tartalmakat valósítottunk meg.

Minden előadáshoz kiállítást rendeztünk a könyvtár aulájában. Valamennyi előadásról felvétel készült, melyeket az archiválás mellett online videós formában is elérhetővé tettünk/teszünk a könyvtár YouTube-csatornáján. Minderre nemcsak a pandémia alatt kialakult jó gyakorlat miatt éreztünk készletet, hanem mert a távhasználat számai egyértelműen tükrözik, hogy az előadások online változatára is igény van.

Az előadásokhoz értékelő, véleménykérő kérdőívet készítettünk, melyet a résztvevők önkéntes alapon, anonim töltöttek ki. A felmérés eredményét minden előadássorozat után összesítjük, mely fontos szempont a következő sorozat tematikájának kialakításakor. Kérdőíves felméréseink és a szóbeli visszajelzések alapján úgy gondoljuk, sikerült más

megközelítésben, új tartalommal kiegészíteni az iskolai tananyagot, hasznos időtöltést nyújtani a középiskolásoknak és a felnőtt közönségnek egyaránt.

Az általunk megvalósított programoknak az önkéntes tanulást segítő funkciója is volt: a résztvevők új tudáshoz jutottak, megismerték az intézményünk nyújtotta lehetőségeket, valamint a könyvtár, mint közösségi tér révén az itt töltött időben a társas kapcsolataik is fejlődtek. A tevékenységek megvalósítása közösségfejlesztő hatással jár, erősítik a Katona József Könyvtár és Kecskemét intézményeinek, szervezeteinek együttműködését.

Követve az előző, pandémiával terhes évek jó gyakorlatát, előadásainkat, meghívott vendégeink beleegyezésével, rendre rögzítettük, melyet később YouTube-csatornánkon tettünk/teszünk korlátlan ideig elérhetővé. Így, ha a diákok és a tanárok nem is tudnak jelen lenni az előadás idejékor, ezeket később középiskolai, főiskolai és egyetemi felkészüléseik során fel tudják majd használni.

A pályázati beszámoló elérhető: <http://hungaricana.hu/hu/nka-palyazati-beszamolok/> és a <http://www.bacstudastar.hu/palyazatok> oldalakon.

Kelt, Kecskemét, 2022. július 25.

Bujdosóné Dr. Dani Erzsébet
megyei könyvtárigazgató
habilitált egyetemi docens

